

Duurzaam terreinbeheer is een totaalplaatje

De gemeente Roerdalen begon 20 jaar geleden al met het terugdringen van het gebruik van chemische middelen. In 2005 kreeg de gemeente Roerdalen zelfs het certificaat Gouden niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Maar belangrijker dan een certificaat vinden ze samenwerking en afstemming met alle betrokken partijen.

Beleidsmedewerker natuur en milieu Math van Bommel trekt al vanaf het eerste uur de kar om het terreinbeheer zo milieuvriendelijk mogelijk uit te voeren. Van Bommel en zijn collega Hans Engelen, die dagelijks leiding geeft aan de uitvoering van het onderhoud, stellen dat terreinbeheer niet alleen op het bord ligt van de verantwoordelijke dienst bij de gemeente. Het is een zaak waar ook andere partijen en niet in de laatste plaats ook de burgers steeds bij betrokken moeten zijn. Alleen samen kun je milieuvriendelijk onderhoud tot een succes maken, is hun ervaring en overtuiging.

Roerdalen is een plattelandsgemeente onder Roermond tegen de Duitse grens. De gemeente bestaat in zijn huidige vorm nog maar sinds 1 januari 2007 als gevolg van een gemeentelijke herindeling van de gemeentes Roerdalen en Ambt Monfort in. Met zes dorpen en enkele buurtschappen omvat de gemeente een gebied van 8.000 hectare en zijn er 22.000 inwoners. Duurzaam beheer van de ruimte is in principe een politieke keuze. De wet verplicht en verbiedt een aantal zaken, maar het is toch vooral het gemeentelijk beleid dat bepaalt hoe het onderhoud van de openbare ruimte vorm krijgt. Het bekende maken van keuzes.

Waarom een milieukeurmerk?

“We werden vier jaar geleden door de stichting Milieukeur benaderd om mee te doen aan een pilot. We zijn al 20 jaar bezig met milieuvriendelijk onderhoud van onze terreinen en hebben dus aardig wat ervaring. Daarom werden we ook gevraagd om te helpen met het opstellen van criteria voor het milieukeur Duurzaam Terreinbeheer. Na enige aarzeling hebben we meegedaan. Ons grootste bezwaar was dat er nogal wat extra tijd in zou gaan zitten. Het certificaat vonden we niet belangrijkste, maar voor onze gemoedsrust vonden we het prettig om een toetsingscriterium te

hebben zodat je weet waar je staat met het streven naar milieuvriendelijk terreinbeheer.”

Had het milieukeurmerk veel voeten in aarde?

“Wat onze manier van terreinbeheer betreft, viel dat wel mee. We werkten immers al lange tijd steeds meer zo milieuvriendelijk mogelijk. De belangrijkste stap die we nog moesten maken, was het gebruik van duurzaam geproduceerd plantmateriaal. Maar er ging zoals verwacht wel veel tijd in zitten omdat er een erg uitgebreide administratie van al onze handelingen werd gevraagd.”

Wat zijn de belangrijkste elementen van duurzaam terreinbeheer?

“Het grootste verschil zit in het afschaffen van chemische middelen voor onkruidbestrijding. Lange tijd was borstelen het belangrijkste alternatief, maar dat is een aanzienlijk duurder manier van onderhoud. Wel zo'n factor zeven duurder dan spuiten met glyfosaat. En er komen veel machines aan te pas. Borstelen, blazen, vegen, opruimen. Kost allemaal tijd en geeft ook een stuk milieubelasting. Heet water is een alternatief dat in kostprijs steeds aantrekkelijker wordt nu het ook op grotere schaal wordt toegepast. Maar het is ook van het grootste belang dat de inwoners het beleid ondersteunen. De omschakeling is ook ontstaan door vragen van bewoners die zich zorgen maakten om hun gezondheid en die van hun kinderen toen de spuitkar nog pontificaal alle straten langs ging om te spuiten. Door goede communicatie met de burgers en ze constant er bij te betrekken zie je dat ze nu ook veel meer zelf wat aan onderhoud van hun stoep doen dan te menen dat de gemeente dat maar op moet lossen.”

Wordt er nu helemaal niet meer gespoten?

“Heel weinig, maar je moet het ook praktisch houden. Bijvoorbeeld als de verkeersveiligheid in het geding komt als je zou borstelen langs

een hele drukke weg. En in een nieuw plantsoen is het soms ook ondoenlijk om alle onkruid mechanisch te bestrijden. Ook het milieukeur geeft ruimte voor uitzonderingen om toch een keer te kunnen spuiten.”

Hoe trots zijn jullie op het milieukeurmerk?

“Met gemengde gevoelens... We zijn trots op wat we hebben bereikt in duurzaam terreinbeheer, maar er kwam nog een onverwachte aap uit de mouw. KIWA bleek de keuringsinstantie te zijn die het certificaat verleent, maar presenteerde ook een nota van 6.000 euro. Dat was een beetje zuur omdat wij er wel veel tijd in hebben gestoken maar door die nota, waar volgens ons weinig inspanning vanuit KIWA tegenover staat, ervaren we het certificaat nu meer als een straf dan als een beloning van onze inspanning. En de administratieve rompslomp die het met zich meebrengt, kan ook wel wat minder. Wil iemand controleren welke brandstof of welke middelen we gebruiken, dan geeft inzage in de boekhouding toch ook al antwoord op de meeste vragen.”

Is het einddoel wat duurzaamheid betreft, bereikt?

“Het blijft een constant proces van mensen motiveren en betrekken bij de problematiek. Op een integrale aanpak is nog veel te halen. Bijvoorbeeld door bij nieuwe inrichtingen rekening te houden met onderhoud. Zet geen bankje dicht naast een lantaarnpaal waardoor er geen borstelmaschine meer bij kan. Leg een manchete om een paal zodat er geen onkruid meer groeit. Kies bestrating die niet alleen mooi is, maar ook onkruidgroei tegen gaat. Waar soms de een op zijn budget zit te bezuinigen, komt dat er bij de ander weer dubbel bij. Denk niet teveel in hokjes, maar houd het totaalplaatje altijd voor ogen. Dan kan duurzaam onderhoud ook goedkoop onderhoud worden. Alleen lukt dat niet allemaal van de ene op de andere dag.” ■

Math van Bommel

Werkt bij: Gemeente Roerdalen
Functie: Beleidsmedewerker
Natuur en Milieu
Werkzaam sinds: 1968
Leeftijd: 60
Opleiding: HBO (differentiatie milieue)

Hans Engelen

Werkt bij: Gemeente Roerdalen
Functie: Senior medewerker
onderhoud
Werkzaam sinds: 2002
Leeftijd: 49
Opleiding: MBO+